

30^e zondag door het jaar

Evangelie volgens Lucas 18,9-14

Met het oog op sommigen, die overtuigd van eigen gerechtigheid, de anderen minachtten, vertelde Hij de volgende gelijkenis. 'Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden; de een was een farizeeër en de andere een tollenaar. De farizeeër stond met opgeheven hoofd en bad bij zichzelf als volgt: God, ik dank u dat ik niet zo ben als de rest van de mensen, rovers, onrechtvaardigen, echtbrekers, of ook als die tollenaar daar. Ik vast tweemaal per week en geef tienden van al mijn inkomsten. Maar de tollenaar bleef op een afstand en wilde zelfs niet zijn ogen opheffen naar de hemel; maar hij klopte zich op de borst, en zei: God wees mij, zondaar, genadig. Ik zeg u: deze ging gerechtvaardigd naar huis en niet die andere, want al wie zich verheft zal vernederd, maar wie zich vernedert zal verheven worden.

Overweging

Stel, ik was tweeduizend jaar geleden een arme jood in Jeruzalem. Ik ga naar de tempel en zie iemand die zich vol berouw op de borst klopt. Dat is de tollenaar die me elk jaar afperst. Verderop staat een farizeeër. Dankzij zijn tienden is er een noodfonds dat me heeft geholpen. Voor wie zou ik sympathie hebben, denkt u? Wie zou voor mij de huichelaar zijn?

Jezus bedoelt natuurlijk iets anders met zijn gelijkenis. We voelen allemaal wel aan wat hij bedoelt. Maar wat?

Een huichelaar is niet iemand die zich voor anderen anders voordoet dan hij is. Een huichelaar is iemand die zichzelf niet onder ogen wil zien. Iemand die zich voor zichzelf anders voordoet dan hij is. Hij wil graag een goed mens zijn, en daarom denkt hij dat hij het ook is. Het is heel menselijk. Eigenlijk zelfs best sympathiek.

Niet dat het goed is. Maar kwalijker is dat de farizeeër zich, als hij voor God staat en met Hem alleen is, andere mensen erbij gaat betrekken. Hij gaat zich vergelijken. "God, ik dank u dat ik niet ben zoals de rest van de mensen, rovers, onrechtvaardigen, echtbrekers, tollenaars". Hij vindt zich niet alleen goed. Hij vindt zich beter dan de anderen.

Ook dat is heel menselijk, onszelf vergelijken met anderen om goed voor de dag te komen of er een slaatje uit te slaan. We doen het de hele dag door. Mensen die omwille van het milieu een elektrische auto kopen, rijden er vervolgens meer kilometers mee dan met een auto die op benzine rijdt. 'Ik rijd nu schoner dan jij met je vieze auto, dus mag ik ook meer rijden'. Dat is de logica van de vergelijking. Dat het je bij het kopen van de auto om het milieu ging, daar is niks meer van over.

Ik heb een kennis, een gekleurde vrouw die haar leven lang in Nederland woont. Alleenstaande moeder, succesvol, leuke baan. Ik voel nog de verbazing toen ze me vertelde dat ze ging emigreren. Naar Nigeria.

Nigeria! Wat! Ga jij naar Nigeria? Wat ga je daar dan doen? Nigeria! Ik zei nog net niet: Ben je nou gek geworden. Zo groot was mijn verbazing. "Ja, zei ze, ik vertrek naar Nigeria, ik voel me daar meer thuis en meer welkom dan in Nederland". 'Goh', dacht

ik toen, 'dat had ik niet gedacht, dat je je in Nederland niet thuis kunt voelen en liever naar Nigeria verhuist'.

Blijkbaar heb ik altijd gedacht: Nederland is een beter, mooier, fijner land dan Nigeria. Met als gevolg dat ik nooit heb nagedacht over Nigeria, en me nooit heb afgevraagd of er mensen zijn die Nigeria fijner vinden.

Ik ben geen rover, afperser, echtbreker. Maar wel een farizeeër. Ik vergelijk me om me beter te vinden.

En dan is er nog iets. De farizeeër is blij dat hij niet is zoals de rest van de mensen. Allemaal rovers, afpersers, echtbrekers. Hij is goed, alle anderen deugen niet. Sluit hij daarmee mensen uit? Nee, hij sluit zichzelf uit. Als je homo's uitsluit, of armen, of ouderen, dan kun je nog hetero, rijk of jong zijn. Maar als je alle mensen uitsluit behalve jezelf, dan sluit je alleen maar jezelf uit en word je wel erg eenzaam. De farizeeër is een eenzaam mens.

Daarom voel ik sympathie voor hem. Net als de arme jood tweeduizend jaar geleden in Jeruzalem.